

Fremme af mobilitetsskift: Hvordan styrker vi adfærdsprojekter på mobilitetsområdet, så vi kommer fra projekter til forankring og nye, varige mobilitetspraksisser?

Allan Holst, projektleder Region Midt (allan.holst@ru.rm.dk) &

Signe Frøkiær Schou, projektleder Gate 21 (signe.froekiaer.schou@gate21.dk)

Workshoppens baggrund og formål

Skal vi nå i mål med den grønne omstilling og kommunernes klimamål om 0-udledning i 2070, så skal vi på mobilitetsområdet arbejde sideløbende med elektrificering af transporten og bredere med borgernes mobilitet og forandring af den måde, vi i dag transporterer os. Her fylder privatbilen langt hovedparten af de tilbagelagte personkilometer, mens passagertal i kollektivtrafikken og cykelandelen går støt tilbage. Privatbilisme er ikke kun et problem ift. CO₂-udledninger, men skaber også massive problemer med trængsel, støj og dalende folkesundhed, som kan modsvares, hvis vi fremmer kollektiv, delt og aktiv transport i stedet. Transportplanlægningen i dag er i overvejende grad præget af, at der prioriteres ressourcer på infrastruktur og planlægges ud fra at imødekomme de eksisterende behov. I langt mindre grad prioriteres ressourcerne til at arbejde med den palette af virkemidler, der kan bruges til at forandre nuværende mobilitetsbehov og skabe efterspørgsel på nye og grønne alternativer til privatbilen.

I to parallelle Interreg ØKS-projekter, MOVE og Green Mobility Shift (2023-2026), arbejder en lang række partnere fra Danmark, Sverige og Norge sammen om at fremme grøn mobilitet og få flere borgere til at skifte til aktiv og delt transport. Samme ambitioner løftes også mange andre steder i Danmark, ligesom CONCITO fremhæver behovet for at fokusere på *både* at undgå, overflytte og forbedre transporten i deres seneste rapport om national mobilitetsplanlægning (CONTITO 2024). Der er således en bred interesse blandt praktikere og eksperter for at fremme alternative tilgange i mobilitetsplanlægningen, der kan ændre vores mobilitetsvaner.

Green Mobility Shift-projektet arbejder med at sætte mennesket i fokus for udviklingen af nye mobilitetstilbud gennem fokuseret borgerinvolvering og -engagement i lokale cases, der skal skabe en større efterspørgsel på grøn mobilitet. Samtidig er det et mål at udvikle et strategisk output, en Shift-model, på baggrund af de lokale erfaringer, som kan bruges til at fremme en borger- og adfærdsorienteret mobilitetsplanlægning i trafiksselskaber og regioner.

MOVE-projektet arbejder med at få flere til at se lyset i bæredygtige transportløsninger. Vores erfaring er, at det er svært at ændre vaner – også transportvaner. Derfor har vi fokus på at samarbejde med målgruppen, så vi kan blive klogere på de barrierer de oplever, og vi sammen kan arbejde for at nedbryde

dem. Yderligere bruger vi viden om adfærdsteori og nudging. Nudging er små virkemidler, som kan bruges til at påvirke adfærd i en ønsket retning. F.eks. ved at give den rette information på rette tid eller ved at bruge visuelle komponenter i kommunikationen. Intentionen er at gøre det bæredygtige transportvalg så let som muligt.

Fælles for projekterne er de tre temaer, hvorunder der arbejdes med lokale cases: knudepunkter, børn/unge og arbejdspladser. Derudover er det en ambition i projekterne at arbejde målrettet med, hvordan vi går fra kortsigtede projekter, prøvehandling, til en langsigtet strategisk forankring og adfærdændring, hvor lokale tiltag enten sættes i drift eller ligefrem skaleres og bliver levedygtige på egen hånd – også når projektmidlerne slipper op.

Formålet med denne workshop er, på et tidligt stadie i de to projekter, at bringe aktører fra transportområdet på tværs af Danmark ind i en åben dialog om, hvor mobilitets- og adfærdsprojekter typisk fejler, og hvordan vi kan komme videre fra de fejl. Vi vil diskutere, hvordan vi kan lykkes med at skabe varige forandringer i mobilitetsadfærden i hele Danmark, og hvad der skal til for at vi kan forankre de gode metoder og erfaringer fra kortvarige projekter til drift og skalering i en mere strategisk planlægning af mobilitetsområdet. Vi inviterer derfor praktikere og eksperter med erfaring fra mobilitetsprojekter til at komme og dele deres største fiaskoer, fejlslåede projekter eller de projekter, der faktisk skabte fantastiske resultater, men så sluttede projektet og resultaterne ophørte. Kom og deltag i en workshop med fokus på, hvad der går galt – og hvordan vi kan lære af det og bruge det til at imødekomme faldgruberne, så vi kan skabe forandringer i transportpraksisser og fastholde nye tiltag lokalt, så de kan blive levedygtige på egen hånd.

Temaer/oplægsholdere

Til workshoppen vil projektlederne fra de to projekter fortælle om deres fælles afsæt og give en introduktion til de respektive projekters metodiske tilgange og idéer til langsigtet forankring af nye mobilitets tiltag og -metoder.

- Allan Holst, Region Midt: Om MOVE-projektet og de lokale cases, der indgår (nedslag i 2-3 konkrete cases). Pitch på ca. 7 min.
- Signe Frøkiær Schou, Gate 21: Om Green Mobility Shift-projektet og de lokale cases, der indgår (nedslag i 2-3 konkrete cases). Pitch på ca. 7 min.
- Evt. en lokal projektleder, der pitcher en lokal case i projektet

Introduktionen afsluttes med en fælles afrunding og oplæg til debat, hvor vi efterspørger deltagernes input til, hvad der skal til for at borger- og adfærdsrettede tiltag i mobilitetsplanlægningen forankres og prioriteres i den nationale, regionale og kommunale mobilitetsplanlægning.

Plan for debat/workshop

Workshoppen struktureres som gruppediskussioner i de tre temaer: knudepunkter, børn/unge og arbejdspladser, hvor deltagerne får en række arbejdsspørgsmål om egne erfaringer med mobilitetsprojekter, som de i fællesskab skal besvare. Spørgsmålene centrerer sig om:

- Barrierer for at skalere og skabe langsigtet effekt af mobilitetsprojekter. Fx hvilke udfordringer der var i workshopdeltagernes konkrete projekter med at fortsætte dem efter projektets udløb, hvilke elementer der blev efterspurgt af bl.a. beslutningstagere og lokalbefolkning for at indsatserne fortsat skulle prioriteres.

- Bud på hvordan kommer vi ud over de barrierer og lykkes med at forankre mobilitetstilbud og -tiltag på lang sigt. Hvad har vi manglet i tidligere mobilitetsprojekter for at lykkes med at gøre dem vedvarende og attraktive for beslutningstagere at prioritere fremadrettet?

Workshoppen afsluttes med en fælles opsamling fra grupperne og dialog om, hvordan nuværende og fremtidige mobilitets- og adfærdsprojekter kan skabe størst mulig forandring.

Emneindplacering:

Mobilitet og adfærd